

Sygn. akt III SO 20/11

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie ze skargi S. P.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie III AUa 1.../10

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2012 r.,

zażalenia na zarządzenie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2011 r., w sprawie

III SPP 37/11,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd Najwyższy zwrócił skargę S. P. na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym [...]. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Naruszenie tego przepisu implikuje w myśl art. 130 § 5 k.p.c. zwrot pisma procesowego bez wzywania do usunięcia jego braków.

Na powyższe zarządzenie skarżący wniósł zażalenie, domagając się jego uchylenia w całości, przyznania żalącemu się adwokata z urzędu i zażądania przedłożenia przez Sąd Apelacyjny wskazanych w zażaleniu akt i dokumentów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niedopuszczalne.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że żalący się nie dochował wynikającego z art. 87¹ § 1 k.p.c. obowiązku zastępstwa przez adwokata lub radcę prawnego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Adresatem zgłoszonego dopiero w zażaleniu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu powinien zaś być sąd powszechny, za pośrednictwem którego złożono skargę na przewlekłość postępowania.

Zażalenie niedopuszczalne jest również z tego powodu, iż środek ten nie przysługuje na zaskarżone nim zarządzenie Sądu Najwyższego.

Kodeks postępowania cywilnego ustanawia jednolity system zaskarżania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych, opierający się na zasadzie dwuinstancyjności. Przeciwko prawomocnym orzeczeniom sądów drugiej instancji może być nadto skierowana do Sądu Najwyższego skarga kasacyjna (art. 398¹ § 1 k.p.c.), albo zażalenie (art. 394¹ § 1 i § 2 k.p.c.), które to środki zaskarżenia mają nadzwyczajny charakter. Dopuszczalność poszczególnych środków odwoławczych lub innych środków zaskarżenia jest zatem wyczerpująco uregulowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Ich wniesienie jest możliwe tylko wówczas, gdy akt ten dopuszcza oznaczony środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia.

Kwestię dopuszczalności wnoszenia do Sądu Najwyższego zażaleń normuje art. 394¹ k.p.c. Instytucja zażalenia do Sądu Najwyższego podlega odrębnej od art. 394 k.p.c. regulacji, ograniczającej ją do wypadków wymienionych w tymże przepisie. Powołany przepis wykładany jest więc restrykcyjnie w judykaturze (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2007 r., IV CZ 28/07, OSNC 2008 nr 2, poz. 29; z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZ 61/07, Biul. SN 2008 nr 4, poz. 12; z dnia 15 lipca 2008 r., III UZ 3/08, LEX nr 497695; z dnia 7

października 2009 r., III UZ 3/09, LEX nr 560877 i z dnia 20 stycznia 2010 r., II PZ 29/09, LEX nr 577837). Podkreśla się, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują możliwości wniesienia jakiegokolwiek środka odwoławczego od orzeczenia Sądu Najwyższego, a więc również zażalenia na zarządzenie o zwrocie pisma procesowego – skargi na przewlekłość postępowania z powodu wniesienia jej przez stronę osobiście, zamiast przez adwokata lub radcę prawnego.

Brak środków odwoławczych od orzeczeń Sądu Najwyższego wynika także z ustrojowego usytuowania tego Sądu jako naczelnego organu władzy sądowniczej sprawującego nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 Konstytucji RP oraz art. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. Nr 240, poz. 2052). Takie usytuowanie sprzeciwia się traktowaniu tegoż Sądu jako sądu pierwszej lub drugiej instancji. Będąc najwyższym organem władzy sądowniczej, Sąd Najwyższy zawsze orzeka poza tokiem instancji. W każdej procedurze musi wszak występować najwyższy organ procesowy, którego orzeczenia są ostateczne. Takim organem w polskim postępowaniu cywilnym jest Sąd Najwyższy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2000 r., II UZ 82/00, z dnia 8 września 2010 r., III SO 2/11, oba niepublikowane oraz z dnia 8 grudnia 2009 r., III SO 2/09, OSNP 2011 nr 15 – 16).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z art. 370 i art. 373 k.p.c. orzekł jak w sentencji.